چهره روز

خطر رکوردشکنی نفتی

وزیر نفت از ثبت بالاترین رکورد صادرات نفت خام، میعانات گازی و محصولات پتروشیمی ایران در آبان ماه امسال خبر داد و گفت: این میزان صادرات، بالاترین رکورد از سال ۱۳۹۷ یعنی از زمان شروع تحریم‌های ظالمانه ترامپ علیه ایران تاکنون بوده است.

جواد اوجی اعلام کرد: پیش از دولت سیزدهم صادرات نفت و میعانات گازی رقم آنچنانی نبود. بنده پارسال در حضور کارکنان صنعت نفت قول دادم که با تلاش این کارکنان و نیروهای مسلح، افزایش صادرات نفت و میعانات گازی رقم خواهد خورد.

همان‌گونه که وزیر نفت هم دیروز اعلام کرده، صنعت نفت ایران در خط مقدم جنگ اقتصادی قرار دارد و بالاترین تحریم‌ها بر این صنعت اعمال شده است. با این حساب، رکوردشکنی در صادرات نفت خام، میعانات گازی و محصولات پتروشیمی، کار بزرگی بوده و درآمدهای سرشاری برای کشور به ارمغان خواهد آورد که نشانه آن در خزانه دولت مشهود خواهد بود؛ اگرچه در سایه این شادمانگی، باید از دست‌ودل‌بازی احتمالی در مواجهه با چنین درآمدهای هنگفتی ترسید و به تدبیر کسانی پناه برد که تا این‌جای کار راه ورود پول داغ و بیماری‌زا را به اقتصاد بسته‌اند. باید امیدوار بود که دولت سیزدهم، با تکیه‌بر تعهداتی که در نفت‌زدایی از بودجه دارد. قید انتفاع از درآمدهای این اتفاق را بزند تا بودجه ۱۴۰۲ نیز به سیاق بودجه سال قبل بدون اتکا به نفت بسته شود و زحمت انبار کردن ارزهای نفتی برای بهره‌مندی آیندگان بر دوش صندوق توسعه ملی بیفتد.

نقد خبر

خداحافظی رستم از وزارت راه

خبر: سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری، ضمن تقدیر از تلاش‌های رستم قاسمی در دوران مسئولیت در وزارت راه‌وشهرسازی، با استعفای او در پی تشدید بیماری موافقت کرد و شهریار افندی‌زاده، معاون حمل‌ونقل وزارت راه و شهرسازی را با حفظ سمت به‌عنوان سرپرست این وزارتخانه منصوب کرد.

نقد: رستم قاسمی به نام وزارت نفت وارد میدان دولت سیزدهم شد و حتی در جلسه رأی اعتماد برای وزارت راه و شهرسازی نیز چندبار وعده‌های نفتی داد؛ اما بالاخره ردای خدمت در حوزه راه و مسکن پوشید تا با اتکا به تجربیات قبلی خود به‌خصوص در قرارگاه خاتم‌الانبیا، رسالت توسعه زیرساخت و گره‌گشایی از حوزه مسکن را به انجام رساند. وزارت او با حواشی بسیاری همراه شد و پرونده آن با استعفای اخیر بسته شد. رستم از راه و شهرسازی رفت و باید منتظر معرفی جایگزین او بود؛ اما یادآوری این نکته بد نیست که حوزه راه و شهرسازی با آن‌همه تعهدات سنگین و زمین مانده در نهضت ملی مسکن، با وزارتخانه‌هایی نظیر کار یا صنعت تناسبی ندارد که دولت بتواند ۳ماه برای معرفی وزیر پیشنهادی صبر کند؛ این وزارتخانه به یکی از مؤثرترین وزارتخانه‌ها در ارتباط با معیشت مردم تبدیل شده و باید مهره‌ای کاردان، کارشناس و متعهد برای تصدی‌گری آن به مجلس معرفی شود. با دعای خیر برای بهبودی سریع رستم قاسمی و آرزوی موفقیت برای وزیر آینده.

آب

سدها هنوز تشنه‌اند

۲ماه از سال آبی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ گذشته و همزمانی این ۶۰روز با پاییز کم‌باران، سدها را کم آب‌تر از مدت مشابه سال قبل کرده است. به‌گزارش همشهری، آمارهای مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور نشان می‌دهد که در مهر و آبان امسال، میزان ورودی آب به مخازن سدهای کشور نسبت به مهر و آبان سال قبل، کاهش یافته است. فیروز قاسم‌زاده، مدیرکل دفتر اطلاعات و داده‌های آب کشور، می‌گوید: بررسی وضعیت ورودی سدهای کشور نشان می‌دهد که ورودی به مخازن در سال آبی جاری به ۸۳۰میلیون مترمکعب رسیده که نسبت به‌مدت مشابه سال آبی گذشته ۱۴درصد کاهش دارد. به‌گفته او، بارندگی‌های کشور تاکنون ۷۶درصد کمتر از مدت مشابه سال قبل بوده و فعلاً حجم آب موجود در مخازن سدهای کشور حدود ۱۸میلیارد و ۱۲۰میلیون مترمکعب است.

میزان پرشدگی سدها

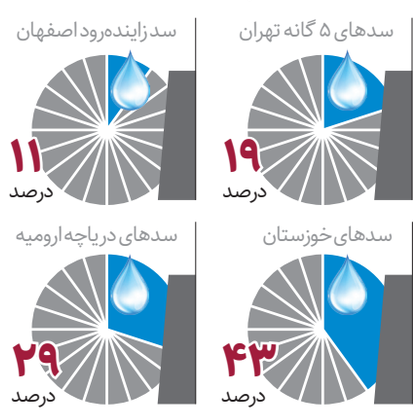

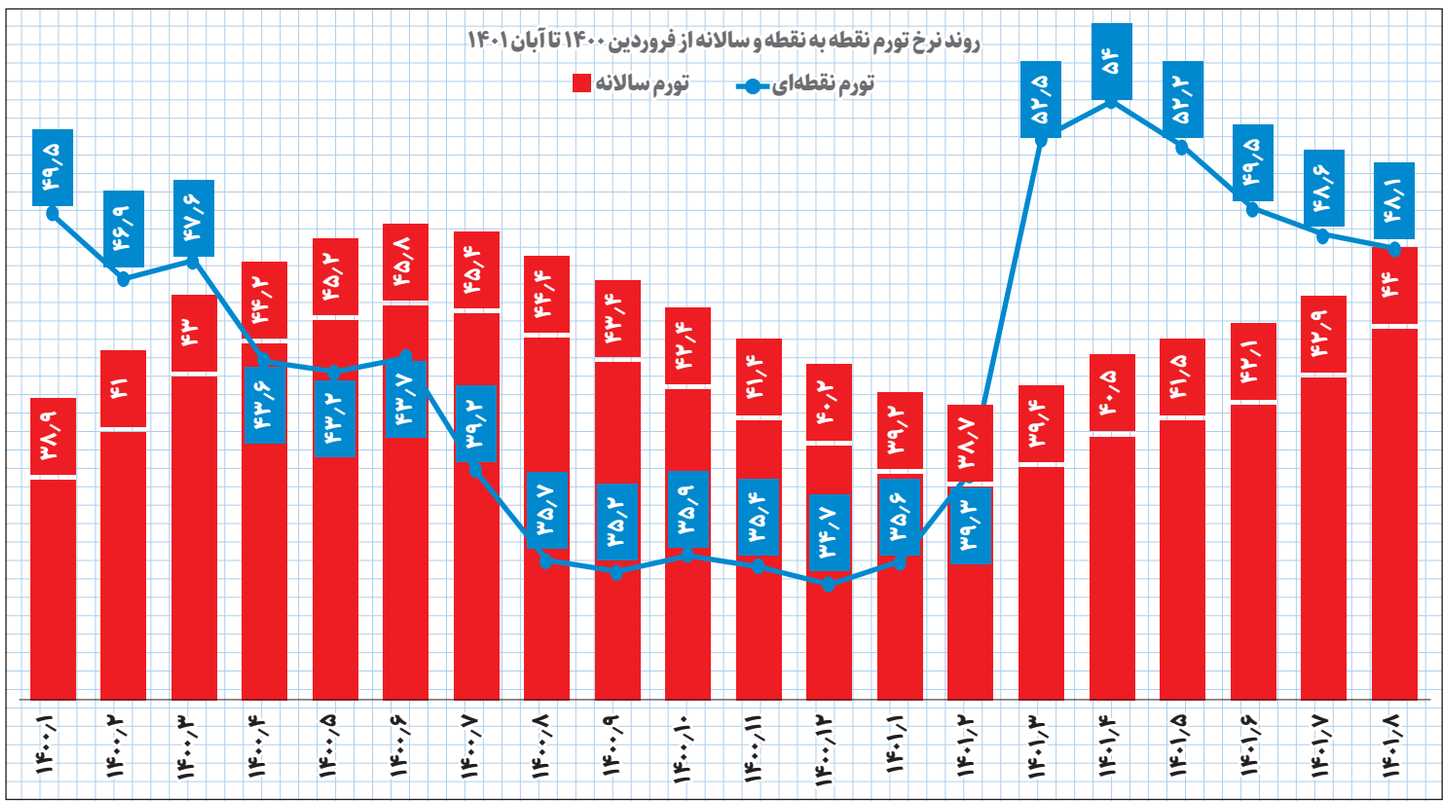

همشهری چشم‌انداز قیمت‌ها را بررسی می‌کند

۳ تصویر از تورم در پایان آبان

مرکز آمار ایران در تازه‌ترین گزارش خود دلیل اصلی افزایش نرخ تورم در آبان ماه را ناشی از رشد قیمت دارو و البته اجاره‌بها ارزیابی کرده است

تورم

مرکز آمار، نرخ تورم در آبان ۱۴۰۱را اعلام کرد. این گزارش از کاهش نرخ تورم ماهانه و نقطه‌به‌نقطه و البته افزایش نرخ تورم سالانه حکایت دارد. پرسش اصلی اما این است که آیا روند نزولی ۲شاخص نرخ تورم ماهانه و نقطه‌به‌نقطه در ماه‌های آینده ادامه می‌یابد که در ادامه مردم شاهد کاهش نرخ تورم سالانه باشند؟ پاسخ به این پرسش البته به روند متغیرهای پولی ازجمله پایه پولی، نقدینگی و وضعیت کسری بودجه دولت بستگی دارد و اینکه بودجه سال آینده با چه رویکردی بسته خواهد شد؟

به گزارش همشهری، تازه‌ترین گزارش مرکز آمار ایران نشان می‌دهد: نرخ تورم سالانه آبان ماه ۱۴۰۱ برای خانوارهای ایرانی به ۴۴درصد رسیده که ۱٫۱واحد درصد بالاتر از نرخ تورم در ماه گذشته است. همچنین نرخ تورم سالانه برای خانوارهای شهری با یک واحد درصد افزایش به ۴۳٫۳درصد و برای خانوارهای روستایی هم با ۱٫۲واحد درصد رشد به ۴۷٫۴درصد رسیده که بیانگر شکاف ۴٫۱درصدی تورم سالانه بین نقاط شهری و نقاط روستایی است. به این معنا که روستاییان فشار تورم بالاتر از شهرنشینان را تجربه می‌کنند.

بررسی‌های همشهری نشان می‌دهد نرخ تورم سالانه از ۳۸٫۷درصد در اردیبهشت امسال و پس از حذف ارز ۴۲۰۰تومانی کالاهای اساسی روندی افزایشی را تجربه کرده و پس از ۸ماه با ۵٫۳واحد درصد به ۴۴درصد در پایان آبان ماه رسیده است.

روزنه‌های امید

طبق گزارش مرکز آمار ایران نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در آبان امسال با کاهش ۵دهم درصدی نسبت به مهرماه به ۴۸٫۱درصد رسیده به این معنا که خانوارهای ایرانی در ماه گذشته برای خرید یک سبد کالاها و خدمات یکسان ۴۸٫۱درصد بیشتر از آبان سال گذشته هزینه پرداخت کرده‌اند. در مقابل، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه گروه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات با ۳واحد درصد کاهش به ۶۷٫۷درصد و نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه گروه غیرخوراکی‌ها و خدمات با افزایش ۸دهم درصدی به ۳۶٫۹واحد درصد رسیده است. این تغییر در نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه از نزولی بودن نرخ تورم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها و رشد نرخ تورم در کالاهای غیرخوراکی و بخش خدمات حکایت دارد. مرکز آمار در حالی از کاهش نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در کل کشور خبر می‌دهد که نرخ تورم نقطه‌ای در نقاط شهری با ۴دهم درصد کاهش به ۴۷٫۳درصد و در نقاط روستایی با ۹دهم درصد کاهش به ۵۲٫۳درصد رسیده که شکاف ۵واحد درصدی بین نقاط شهری و روستایی را نمایان می‌سازد.

روزنه امید در شاخص تورم این است که بخشی از افزایش نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه پس از حذف ارز ۴۲۰۰تومانی کالاهای اساسی در اردیبهشت امسال در حال تخلیه شده است به‌نحوی که پس از جهش نرخ یادشده از ۳۹٫۳درصد در اردیبهشت به ۵۴درصد در تیرماه، شاخص تورم نقطه‌به‌نقطه در ۵ماه گذشته نزولی بوده است.

فشارسنج تورم در سفره‌ها

شاخص واقعی که فشار رشد قیمت‌ها بر سفره‌ها را نشان می‌دهد نرخ تورم ماهانه به‌معنای تغییرات قیمت کالاها و خدمات مصرفی در یک ماه نسبت به ماه قبل است. این شاخص فشارسنج در خرداد امسال پس از حذف ارز ۴۲۰۰تومانی کالاهای اساسی رکورد زد و به ۱۲٫۲درصد رسیده اما در ماه‌های بعد این فشار افتاد و در آبان امسال نسبت به مهرماه مردم شاهد کاهش نرخ تورم ماهانه به میزان ۹دهم درصد بودند و نرخ تورم ماهانه ۲٫۱درصدی در ماه گذشته به ثبت رسیده است. براساس اعلام مرکز آمار، تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» و «کالاهای غیرخوراکی و خدمات» به‌ترتیب ۱.۳درصد و ۲.۷درصد بوده با این تفاوت که نرخ تورم در نقاط شهری ۱٫۱واحد درصد کاهش اما در نقاط روستایی یک دهم درصد رشد داشته که بیانگر کندی روند نزولی نرخ تورم در نقاط روستایی است.

اثر جهش قیمت دارو بر تورم

مرکز آمار ایران در تازه‌ترین گزارش خود دلیل اصلی افزایش نرخ تورم در آبان ماه را ناشی از رشد قیمت دارو و البته اجاره‌بها ارزیابی کرده و نشان می‌دهد: در گروه عمده خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات بیشترین افزایش قیمت نسبت به ماه قبل مربوط به گروه میوه و خشکبار و گروه سبزیجات شامل گوجه‌فرنگی و پیاز بوده در گروه عمده کالاهای غیرخوراکی و خدمات، گروه بهداشت و درمان شامل انواع دارو و اجاره‌بها بیشترین افزایش قیمت را نسبت به ماه قبل داشته‌اند.

افزون بر این در ماه گذشته نرخ تورم روغن‌نباتی جامد و مایع نسبت به مهرماه کاهش داشته است. مرکز آمار می‌گوید: دامنه تغییرات نرخ تورم سالانه در آبان ماه ۱۴۰۱ برای دهک‌های مختلف هزینه‌ای از ۴۱، ۷درصد برای دهک دهم تا ۵۰.۲درصد برای دهک اول است که بیانگر حفظ فشار تورم بر دهک‌های فقیر جامعه است.

امیدواری سخنگوی اقتصاد

احسان خاندوزی، سخنگوی اقتصادی و وزیر اقتصاد دولت سیزدهم دیروز با اشاره به کاهش تورم نقطه‌به‌نقطه در فصل تابستان، اعلام کرد: در تابستان ۱۴۰۱ شاخص بهای تولیدکنندگان به‌ویژه در بخش کالاهای صنعتی و معدنی وضعیت خوبی دارد و شاهد کاهش آن بودیم و تورم فصلی در بخش صنعت در تابستان امسال ۱۴٫۸درصد کاهش پیدا کرده و به منفی ۲٫۳درصد رسیده است که نشان‌دهنده نه‌تنها ثبات، بلکه اندکی کاهش در قیمت کالاهای صنعتی در تابستان است.

او افزود: تورم نقطه‌به‌نقطه تابستان ۱۴۰۱ نسبت به فصل قبل ۱۶٫۲درصد کاهش پیدا کرده و تورم سالانه بخش صنعت در تابستان ۷٫۶درصد و تورم فصلی تولیدکنندگان در بخش معدن ۹٫۴درصد کاهش داشته و تورم نقطه‌به‌نقطه تولیدکنندگان این بخش نیز ۱۴واحد درصد و تورم سالانه ۲۱٫۷درصد افت کرده است.

خاندوزی اعلام کرد: این اعداد و ارقام حکایت از این دارد که در حوزه محصولات و کالاهای مرتبط با صنعت و معدن در سمت تولیدکنندگان شاهد کاهش قیمت‌ها هستیم که امیدبخش است در فصل پاییز و زمستان شاهد افزایش قیمت کمتری در سمت مصرف‌کنندگان باشیم.

سخنگوی اقتصادی دولت با بیان اینکه در حوزه خدمات تورم افزایشی بوده است، تأکید کرد: این میزان از ۲.۴درصد بهار به ۱۶.۲درصد تابستان افزایش یافته است. وزیر اقتصاد بدون اشاره مستقیم به جهش قیمت دارو و اثر آن بر رشد تورم بخش خدمات تصریح کرد: اخیرا در حوزه تامین ارز دارو مشکلاتی را شاهد بودیم که در تامین بازار و قیمت دارو خود را نشان داد. دارو حساس‌ترین کالایی است که دولت برای مدیریت ارز آن همه جانبه پای کار است، چراکه سلامت مردم شوخی بردار نیست. او یادآور شد: مشکلی که پیش آمده بود با سرعت و جدیت بیشتر سعی شد جبران شود و نارضایتی‌ها با سرعت برطرف شود. اقدامات برای تخصیص دارو و تامین ارز برای واردات دارو و تولید دارو با سرعت خوبی پیش می‌رود که امیدواریم ظرف هفته‌های آینده مشکلات برطرف شود.

خاندوزی تأکید کرد: طبق اعلام بانک مرکزی بیش از سه میلیارد دلار تخصیص ارز به این حوزه محقق شده است. برای تامین برخی کسری‌ها نیز اقدامات عاجلی برای واردات انجام شده و با گمرک هماهنگی صورت گرفته تا ترخیص این محموله‌ها با اولویت انجام شود.

سخنگوی اقتصادی دولت درباره برنامه دولت برای جلوگیری از افزایش تورم در ماه‌های پایانی سال، اعلام کرد: کمیته و کارگروهی که با دستور رئیس‌جمهوری در پایش تورم ایجاد شد با حضور معاون اول جلساتی تشکیل می‌شود و دستگاه‌ها گزارش عملکرد خود را ارائه می‌دهند. بانک مرکزی هم هدف‌گذاری رشد نقدینگی خود را مشخص کرده که به بانک‌ها ابلاغ می‌شود و بانک مرکزی در این جلسات از پایش نقدینگی گزارش می‌دهد.

خاندوزی ادامه داد: برخی دستگاه‌ها در زمینه مصوبات عقب ماندگی داشتند که این انحراف به آنان تذکر داده شد و ۱۵ روز بعد در جلسه باید انحرافات و عقب ماندگی‌ها را جبران کنند که همین اقدامات در ماه‌های آینده تأثیر خودرا نشان می‌دهد.

تخفیف ۵درصدی بیمه موتورسیکلت‌ها روی میز تصمیم

بیمه

۲پیشنهاد برای تشویق موتورسیکلت‌های فاقد بیمه برای خرید بیمه شخص ثالث روی میز تصمیم قرار گرفت و حالا همه در انتظار تصمیم بیمه مرکزی هستند که آیا با تخفیف ۵درصدی حق بیمه شخص ثالث موتورسیکلت‌ها موافقت می‌کند؟

به گزارش همشهری، مهدی قمصریان، مدیرعامل صندوق تامین خسارت‌های بدنی در نامه‌ای به مجید بهزادپور، رئیس کل بیمه مرکزی پیشنهاد داده تا حق بیمه موتورسیکلت‌های برقی مشابه موتورهای گازی محاسبه و حداقل تخفیف ۵درصدی برای دیگر موتورسیکلت‌ها درنظر گرفته شود. براساس بند پ ماده ۱۸قانون بیمه اجباری خسارت‌های وارد شده به شخص ثالث مصوب ۱۳۹۵، ایجاد پوشش همگانی برای دارندگان وسایل نقلیه موتوری و همچنین حمایت از اقشار کم‌برخوردار پیش‌بینی شده و حتی قانونگذار اعضای شورای‌عالی بیمه را موظف می‌سازد تا ملاحظات اجتماعی را در تعیین حق بیمه وسایل نقلیه پرکاربرد اقشار متوسط و ضعیف جامعه درنظر بگیرند.

مدیرعامل صندوق تامین خسارت بدنی با اشاره به تعیین نرخ حق بیمه برای وسایل نقلیه سواری چهار سیلندر، پیکان، پراید و سپند ۱۵درصد کمتر از نرخ سایر وسیله نقلیه چهار سیلندر، اعلام کرد: یکی از دلایل اصلی تمایل نداشتن دارندگان موتورسیکلت برای خرید پوشش بیمه‌نامه، افزایش بهای تمام‌شده حق بیمه شخص ثالث است. قمصریان هشدار می‌دهد: درصورت ایجاد حوادث رانندگی، هزینه‌های مادی و معنوی زیادی بر کل ارکان جامعه و به‌طور خاص خانواده‌ها و به‌دنبال آن اقتصاد و سرمایه‌های جامعه تحمیل می‌کند.

او با اشاره به دستور وزیر اقتصاد مبنی بر اعمال ملاحظات اجتماعی برای تعدیل و کاهش نرخ حق بیمه موتورسیکلت و حمایت از اقشار ضعیف و آسیب‌پذیر و دهک‌های پایین درآمدی پیشنهاد داده تا بیمه مرکزی براساس اختیارات قانونی‌اش نسبت به ارائه حداقل ۵درصد تخفیف اختصاصی و مستمر برای موتورسیکلت‌ها اقدام کند. پیشنهاد دیگری که مدیرعامل صندوق تامین خسارت بدنی مطرح کرده این است که به‌دلیل رواج موتورسیکلت‌های برقی در سطح کشور و با هدف حمایت از محیط‌زیست و رانندگی ایمن و کم خطر، نرخ حق بیمه این وسیله نقلیه همانند و همسان با موتورسیکلت‌های گازی محاسبه و گرفته شود.

به گزارش همشهری، سهم موتورسیکلت‌ها در ایجاد حوادث رانندگی در سال گذشته شامل ۵هزار و ۵۹۷پرونده بوده و در فاصله سال‌های ۱۳۹۵تا ۱۴۰۰، این وسیله نقلیه به‌عنوان مسبب حادثه با بیش از ۲۷هزار و ۲۶۲پرونده معادل ۴۴درصد کل پرونده‌های تصادفی، در صدر خسارت‌های پرداختی صندوق تامین خسارت‌های بدنی قرار داشته و تعداد پرونده‌هایی که در سال گذشته موتورسیکلت‌ها مقصر حادثه شناخته شده‌اند، نسبت به سال ۱۳۹۵رشدی ۸۴درصدی داشته است.

براساس آمارهای رسمی، بیش از ۱۲میلیون وسیله نقلیه فاقد بیمه در کشور تردد دارند که ۹۰درصد این آمار مربوط به موتورسیکلت‌هاست که برخلاف قانون بدون پوشش بیمه شخص ثالث استفاده می‌شود. نتیجه یک تحقیق پژوهشکده بیمه نشان می‌دهد: در کلانشهرها نظیر پایتخت عوامل متعددی ازجمله ترافیک شدید، طرح ترافیک، ارزان بودن این وسیله نقلیه، مصرف کم سوخت و... موتورسیکلت را به وسیله‌ای مناسب برای تردد در این شهر تبدیل کرده حال آنکه سرنشینان موتورسیکلت نسبت به سایر وسایل حمل‌ونقل، بیشتر در معرض خطر فوت و جرح هستند. این گزارش نشان می‌دهد درصد متوفیان موتورسیکلت به کل متوفیان به‌دلیل تصادفات رانندگی از ۲۱٫۵در سال ۱۳۹۲به ۲۴٫۱در سال ۱۳۹۶رسیده که ناشی از عوامل متعددی ازجمله بی‌توجهی به مقررات راهنمایی و رانندگی، عدم‌استفاده از تجهیزات ایمنی ازجمله کلاه ایمنی، استفاده از موتورسیکلت‌ها به‌عنوان وسیله حمل‌ونقل و غیره بوده و نزدیک به نیمی از تصادفات جرحی درون شهری، به موتورسیکلت اختصاص دارد، که این رقم بسیار بالایی است.

به گزارش همشهری، ارزان‌سازی یا تعدیل حق بیمه موتورسیکلت می‌تواند یک راهکار مؤثر قلمداد شود اما این کافی نیست و از سوی دیگر در نگاه حاکمیتی هم نیاز به یک بازنگری وجود دارد به‌گونه‌ای که می‌توان با پیشنهاد اصلاح قانون، استفاده از پوشش بیمه شخص موتورسیکلت را از مالیات بر ارزش افزوده و عوارض مازاد قانونی معاف کرد و نتیجه آن افزایش رضایت عمومی خواهد بود زیرا میزان درآمد حاصل از این مالیات و عوارض نسبت به خسارت وارد شده ناشی از استفاده از موتورسیکلت فاقد بیمه باید مورد سنجش و کار تحقیقاتی قرار گیرد.

انتظار می‌رود سیاستگذاران صنعت بیمه به‌ویژه در بیمه مرکزی نسبت به بازنگری در شیوه محاسبه حق بیمه موتورسیکلت‌ها به‌گونه‌ای اقدام کنند که بخش زیادی از راکبان موتورسیکلت اقدام به خرید بیمه شخص ثالث کنند و این سؤال البته مطرح است که آیا محاسبه ریسک و تعیین تعرفه بیمه موتورسیکلت مبتنی بر نوع وسیله نقلیه بدون محاسبه ریسک موتورسیکلت‌سوار منطقی است و آیا ریسک موتورسیکلت یک کشاورز که بین مزرعه تا خانه استفاده می‌شود با ریسک شخصی که در یک کلانشهر به‌عنوان پیک موتوری کار می‌کند، یکسان است؟ به‌نظر می‌رسد سیاست بخش جرایم بیمه‌ای با چاشنی تخفیف بیشتر در حق بیمه بتواند دست‌کم از آمار فزاینده تردد موتورسیکلت‌های فاقد بیمه‌ای بکاهد البته راه طولانی در پیش است.

گزارش

رونمایی وزیر اقتصاد از اجرای آزمایشی کالابرگ الکترونیک

صدای پای کوپن از جنوب می‌آید

الوعده وفا. سخنگوی اقتصادی دولت می‌گوید: اجرای طرح کالابرگ الکترونیکی طی روزهای آینده به‌طور آزمایشی در یکی از استان‌های جنوبی آغاز خواهد شد.

به گزارش همشهری، مجلس در جریان موافقت با حذف ارز ترجیحی، دولت را مکلف کرد که هزینه‌های وارده از این محل به مردم را از طریق کالابرگ الکترونیک و به قیمت شهریور ۱۴۰۰ جبران کند و طبق اظهارات سیداحسان خاندوزی، وزیر اقتصاد و سخنگوی اقتصادی دولت، بعد از اجرای آزمایشی یک‌ماهه این طرح در یک استان جنوبی، برای اجرای سراسری آن تصمیم‌گیری خواهد شد.

تکلیف مجلس به دولت

نمایندگان مجلس در جریان تصویب قانون بودجه ۱۴۰۱ در اسفند سال گذشته، با حذف ارز ترجیحی موافقت کردند؛ اما این موافقت یک پیش‌شرط اساسی نیز داشت که دولت در آن زمان قبول کرد. براساس بندی که با رأی مثبت ۱۹۴نماینده مجلس در اسفند سال گذشته در قانون بودجه ۱۴۰۱ گنجانده شد، چنانچه دولت در سال ۱۴۰۱ قصد دارد کالایی را از سبد ارز ترجیحی حذف کند، باید قبلا ترتیبات قانونی جبران زیان رفاه مصرف‌کننده برای کالاهای اساسی را از طریق کالابرگ الکترونیکی مشخص کند.

همچنین در امور پزشکی باید جبران هزینه‌های وارده را از طریق بیمه‌ها یا از طرق جایگزین مطمئن به انجام رسانده باشد؛ به‌طوری که افراد بتوانند این کالاها و خدمات را به نرخ پایان شهریور ۱۴۰۰ و در سقف سهمیه تعیین‌شده تهیه کنند. متن اصلی این بند قانونی به این شرح است: «به دولت اجازه داده می‌شود در سال ۱۴۰۱ تا معادل سقف ردیف ۱۸ جدول مصارف تبصره ۱۴ این قانون را از طریق تأمین منابع مابه‌التفاوت ارز ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی، دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی اختصاص دهد.

چنانچه دولت قصد دارد کالایی را از سبد ارز ترجیحی حذف کند، باید قبلا ترتیبات قانونی جبران زیان رفاه مصرف‌کننده برای کالاهای اساسی را از طریق کالابرگ الکترونیکی و در امور پزشکی از طریق بیمه‌ها و یا از طرق جایگزین مطمئن به انجام رسانده باشد، به‌طوری که افراد بتوانند این کالاها و خدمات را به نرخ پایان شهریور ۱۴۰۰ و در سقف سهمیه تعیین‌شده تهیه کنند.»

درخواست پرحاشیه دولت

چندماه پیش بود که دولت در جریان مردمی‌سازی یارانه‌ها، دست به جراحی اقتصاد زد و ارز ترجیحی را حذف کرد؛ اما به‌واسطه مهیانبودن زیرساخت و شرایط، به‌جای توزیع کالابرگ الکترونیک، توزیع نقدی یارانه ۳۰۰ و ۴۰۰هزارتومانی را در دستور کار قرار داد. در این میان، دولت در پنجم مردادماه، لایحه اصلاح قانون بودجه ۱۴۰۱ را به مجلس تقدیم کرد که براساس بند اول آن، عبارت «به نرخ پایان شهریور» از قانون بودجه ۱۴۰۱ مصوب مجلس حذف می‌شد. درصورت موافقت مجلس با این اصلاحیه، عملا بند جنجالی بودجه ۱۴۰۱ که دولت را مکلف می‌کرد تا تورم ناشی از آزادسازی قیمت ارز را با دادن کالابرگ الکترونیک به مردم به‌گونه‌ای مدیریت کند که قیمت کالاها و خدمات به شهریور ۱۴۰۰ بازگردد، بی‌اثر می‌شد.

مجلس اما، همچنان روی شرط خود در قانون بودجه ۱۴۰۱ برای حذف ارز ترجیحی پافشاری کرد و نمایندگان با تأکید بر حساسیت مجلس روی معیشت مردم اعلام کردند که حاضر به عقب‌نشینی از این شرط نیستند. در آن دوره، درخواست دولت مصادف بود با تحولات قیمتی شدید در بازار جهانی غذا که در جریان حمله نظامی روسیه به اوکراین متشنج شده بود و اقتضائات داخلی اقتصاد نیز مناسبتی با شرط بازگشت قیمت کالاهای اساسی به شهریور ۱۴۰۰ تناسب نداشت.

البته شرط مجلس برای توزیع کالاهای اساسی حذف‌شده از فهرست ارز ترجیحی به قیمت شهریور ۱۴۰۰، گرچه در ماه‌های بعد به‌واسطه رشد تورم در اقتصاد و شتاب‌گرفتن تغییرات جهانی قیمت کالاهای اساسی غیرکارشناسی به‌نظر می‌رسید، اما در زمان ارائه و تصویب در اسفند ۱۴۰۰، مورد موافقت سازمان برنامه‌وبودجه قرار گرفته بود و اتفاقا ایده توزیع کالابرگ الکترونیک نیز براساس منافع حذف رانت ارز ترجیحی و به‌عنوان راهکاری مناسب برای اجرای شرط مجلس مطرح شد.

رونمایی از پروژه کالابرگ الکترونیک

سیداحسان خاندوزی، وزیر اقتصاد و سخنگوی اقتصادی دولت، دیروز در نشست خبری ماهانه خود در جمع خبرنگاران، از اجرای طرح کالابرگ الکترونیک طی روزهای آینده به‌طور آزمایشی در یکی از استان‌های جنوبی کشور خبر داد.

خاندوزی ادامه داد: به‌محض اینکه این طرح به‌طور آزمایشی برای کل مردم این استان با موفقیت اجرا شود، می‌توان برای کل کشور نیز آن را تعمیم داد. نکته قابل‌توجه این است که وزیر امور اقتصادی و دارایی تأکید کرده که اجرای طرح کالابرگ الکترونیک، مشکلی ازنظر تأمین منابع ندارد و منابع آن از طریق نظام یارانه که ماهانه ۲۸هزار میلیارد تومان است، تأمین مالی خواهد شد.

سؤالی که مطرح می‌شود این است که اگر اجرای طرح و همچنین تأمین مالی آن مشکلی ندارد، چرا تاکنون دولت پیگیر آن نبوده و اکنون نیز می‌خواهد به‌صورت آزمایشی در یک استان اجرا کند؟ خاندوزی می‌گوید: نظام کالابرگ الکترونیکی مشکلی در زمینه تأمین مالی ندارد، اما به‌واسطه اینکه نظام پرداخت یارانه را برای جمعیت زیادی از مردم متأثر می‌کند، لازم بود دولت درباره آماده‌بودن زیرساخت فنی آن مطمئن شود که در این میان تغییر مدیریت در وزارت کار قدری در بهره‌برداری این پروژه تأخیر انداخت.

به گزارش همشهری، با فرض موفقیت‌آمیز بودن اجرای طرح کوپن الکترونیک در یک استان جنوبی کشور و توافق دولت برای اجرای سراسری آن، به‌زودی تغییر بنیادینی در نظام توزیع یارانه نقدی رخ خواهد داد و خانوارها به‌جای یارانه نقدی ۳۰۰ و ۴۰۰هزار تومانی به‌ازای هر نفر در دهک‌های مختلف، اعتبار خرید سهمیه‌های مشخصی از کالاهای اساسی دریافت خواهند کرد.